

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.380/2024/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. október 14.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): X. rendű

Első fok: Egri Törvényszék, 20.B.13/2018/2894., ítélet,
tárgyalás, 2022. november 18.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.II.317/2024/25., ítélet,
nyilvános ülés, 2024. június 12.

Az indítvány előterjesztője: a X. rendű terhelt és védője

Az indítvány iránya: a X. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a X. rendű terhelt és védője által benyújtott

felülvizsgálati indítványokat elbírálva az Egri Törvényszék 20.B.13/2018/2894. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.317/2024/25. számú ítéletét a X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] Az Egri Törvényszék a 2022. november 18. napján meghozott 20.B.13/2018/2894. számú ítéletével a X. rendű terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 3 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], 3 rendbeli felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) és 11 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt mint bűnszervezetben elkövetőt – halmazati büntetésül – 2 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 300 napi tétel, napi tételenként 3.000 forint, így összesen 900.000 forint pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A X. rendű terhelttel szemben 973.000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. június 12. napján jogerős Bf.II.317/2024/25. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a X. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy a terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmények minősítését felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettére [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat] és 3 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettére [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] pontosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a X. rendű terhelt tekintetében – további pontosításokkal – helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a X. rendű terhelt és a védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyet a X. rendű terhelt a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára és a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára, a védője pedig a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapított.

[4] A X. rendű terhelt álláspontja szerint a másodfokú bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést vétett, mert az ítéletének meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, és utasítsa új eljárásra.

[5] Indokai szerint jelen büntetőeljárás, mint ahogyan az I. rendű terhelttel és társaival szembeni más ügyek is, ugyanazon a nyomozáson alapulnak. E nyomozásban a nyomozási bíró határozatait a jelen ügyben másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla tanácsai bíralták felül, amelyek munkájában bíról is részt vett.

[6] Ehhez képest az Alkotmánybíróság 3001/2025. (I. 21.) AB határozata értelmében 2021. március 1. napját követő másodfokú eljárásban nem vehetett volna részt olyan bíró, aki a büntetőeljárás korábbi szakaszában bíróként az ügyben már határozatot hozott, illetve a határozathozatalban részt vett.

[7] Mivel az I. rendű terhelttel és társaival szemben folytatott valamennyi ügy valójában egyetlen ügynek számít, bármely terheltet érintően a nyomozás során hozott határozat felülvizsgálatában való bírói részvétel valamennyi terheltre nézve kizárási okot alapoz meg.

[8] Ennek megfelelően a Debreceni Ítéltábla bírái, különösen bíról vonatkozásában kizárási ok áll fenn, mert korábban részt vett az I. rendű terhelttel szemben elrendelt kényszerintézkedésről szóló határozatok felülbírálatában.

[9] A X. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában elsősorban azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróság a X. rendű terheltet felbujtóként vonta felelősségre, álláspontja szerint azonban jelen esetben legfeljebb pszichikai bűnsegélyről lehet szó.

[10] Kifejtette, hogy a X. rendű terhelt a vele kapcsolatban volt egyik tettes esetében sem törekedett arra, hogy az érintett személyekben olyan szándékot alakítson ki, amely bűncselekmény elkövetésére irányul.

[11] Sem a nyomozás során, sem pedig az elsőfokú bíróság előtt tett vallomások nem tartalmaznak olyan adatot, információt, amely szerint a X. rendű terhelt rábíró tevékenysége mint döntő motívum hozta volna létre a tettesekben az elkövetésre vonatkozó szilárd elhatározást.

[12] Esetében pusztán arról van szó, hogy három személyt tájékoztatott arról, hogy ő munkaerő-kölcsönző céggel köt, illetve kötött szerződést, és ha úgy gondolják, ők is vegyék fel a kapcsolatot ezzel a céggel.

[13] Ehhez képest felbujtás csak akkor állapítható meg, ha a bűncselekmény elkövetésére való felhívás konkrét, közvetlen, ilyen pedig az ügyben nem hangzott el. Az általános jellegű nyilatkozat, tájékoztatás nem minősül rábírásnak.

[14] A megállapított tényállás, illetve a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján a X. rendű terhelt a már kialakult tettesi szándékot legfeljebb erősíthette azzal, hogy felajánlotta az elkövetőknek azt a lehetőséget, hogy ha gondolják, vegyék fel a kapcsolatot céggel.

[15] A X. rendű terhelt védőjének álláspontja szerint tévedett a bíróság abban is, hogy a X. rendű terheltet mint bűnszervezetben elkövetőt vonta felelősségre, esetében ugyanis ennek alapvető feltételei hiányoznak.

[16] A vádhatóság semmilyen konkrét bizonyítékot nem szolgáltatott a konspiráció vonatkozásában, a feladatmegosztás, illetve a koordináció önmagában nem minősül konspiratív működésnek. A bűnszervezethez szükséges konspiráció követelményeihez szükséges, hogy a terhelték olyan módon kommunikáljanak egymással, olyan technikai eszközöket használjanak, alkalmazzanak, úgy tartsák a kapcsolatot, hogy „minden meg legyen szervezve”. Erre vonatkozóan azonban a X. rendű terhelt tekintetében semmilyen bizonyíték nincsen.

[17] Emellett a X. rendű terhelt a hierarchiai láncolat egyik szerepkörét sem töltötte be.

[18] A X. rendű terhelt védője kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság elmulasztotta az indokolási kötelezettségét, ugyanis nem indokolta a fellebbezéssel érintett ítéleti részeket, illetve egyáltalán nem tért ki a felbujtásra. Ezáltal határozatának indokolása oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, hogy a bíróság mire alapította a döntését.

[19] Mindezek alapján elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot változtassa meg, mert törvénysértő a bűnösség megállapítása, másodlagosan a X. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés enyhítését, harmadlagosan pedig azt, hogy a megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[20] A Legfőbb Ügyészség BF.381/2025/7. számú nyilatkozatában a X. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak, a X. rendű terhelt védőjének indítványát pedig törvényben kizártnak tartotta.

[21] Az előbbivel összefüggésben kifejtette, hogy a Be. 869. § (2) bekezdése értelmében az ítélőtábla tanácsa tagjaként eljáró bíró akkor minősült volna kizártnak az ügy másodfokú elbírálásából, ha a büntetőeljárás 2016. november 30. napja után indult volna. Ezzel szemben jelen ügyben az eljárás ténylegesen 2013. január 28. napján indult.

[22] Utalt arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban csak a Be.-ben is szereplő kizárási okok vehetők figyelembe, az Alkotmánybíróság határozatai a Be. 648. § c) pontja alapján, de csak a 649. § (3) bekezdése szerinti esetben, azaz, ha az Alkotmánybíróság elrendelte a konkrét ügy felülvizsgálatát. Erre pedig jelen ügyben nem került sor.

[23] A X. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványával összefüggésben kifejtette, hogy a bünszervezetben elkövetés téves megállapítása anyagi jogi okon alapuló felülvizsgálati okot képezhet, azonban csak akkor, ha a téves jogalkalmazás törvénysértő büntetést vagy intézkedést eredményezett. Ehhez képest a X. rendű terhelt terhére megállapított legsúlyosabb büncselekmény 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így a jogerős ítéletben vele szemben kiszabott 2 év szabadságvesztés a törvényi minimumot sem éri el.

[24] Ugyanez igaz a felbujtóként való elkövetésre is. A részesi alakzat, az elkövetési pozíció ugyanis nem minősítési kérdés, a felbujtóra és a bűnszervezetre az irányadó büntetési tételkeret szükségképpen egybeesik. Ekként az azonos büntetési tételkeretre tekintettel az elkövetői minőségben való esetleges tévedés, és az ezen alapuló büntetéskiszabás felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[25] Hivatkozott arra, hogy az indokolási kötelezettség megsértése nem felülvizsgálati ok, abszolút hatályon kívül helyezési okként pedig csak akkor jöhetne szóba, ha a rendelkező rész és az indokolás teljes mértékben ellentétes volna. Erre pedig még a X. rendű terhelt védője sem hivatkozott.

[26] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a X. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát utasítsa el, míg a megtámadott határozatokat a X. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálva hatályában tartsa fenn.

[27] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a védő vitatta a X. rendű terhelt rábírói tevékenységét, álláspontja szerint ennek hiányában a X. rendű terheltet fel kellett volna menteni. Egyebekben a saját, illetve a X. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában írtaknak megfelelően nyilatkozott.

[28] A X. rendű terhelt és a védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványok egyaránt nem alaposak.

[29] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[30] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[31] A X. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa szerint a másodfokú bíróság határozatának meghozatalában kizárt bíró vett részt.

[32] A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy van-e olyan törvényi rendelkezés, mely alapján az ügyben eljáró bírót kizártnak kell tekinteni.

[33] A bíró kizárására vonatkozó okokat a Be. 14. §-a sorolja fel. Törvény szerint kizárt a bíró, ha vele szemben valamely objektív, konkrét kizárási ok áll fenn [Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pont, (3) bekezdés és (4) bekezdés].

[34] Az objektív kizárási okok célja a pártatlan ítélkezés biztosítása. Ennek biztosítása érdekében a törvény teljeskörűen, és kivételt nem tűrően zárja ki annak a lehetőségét, hogy egy személy egy eljárás során (egyazon ügyben) – akár egy időben, akár egymást követően – több eljárási pozícióban is részt vegyen, vagy olyan különböző jellegű bírói feladatokat lásson el, melyek során korábbi eljárása (az annak során birtokába jutott információk, és az ott hozott határozata) későbbi eljárását befolyásolhatja.

[35] A Be. 14. § (3) bekezdés a) pontja szerint az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár.

[36] A Be. 869. § (2) bekezdés b) pontja szerint a 14. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazása során kizártnak minősül a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 2017. június 30-ig hatályban volt 131. § (3) bekezdése, 138. § (3) bekezdése, 142. § (4) bekezdése, illetve 486. §-a alapján az ítélőtábla tanácsának tagjaként eljáró bíró, ha a büntetőeljárás 2016. november 30. után indult.

[37] A felülvizsgálati indítvány szerint az ítélőtábla jelen ügyben támadott határozatának meghozatalában részt vett bíról azért minősül a Be. 14. § (3) bekezdés a) pontja szerint kizártnak, mert korábban részt vett a Debreceni Ítélőtábla Bnyf.II.165/2015/2. számú és a Bnyf.II.166/2015/2. számú határozatának meghozatalában.

[38] Ehhez képest a Kúria rögzíti, hogy az ítélőtábla

– a 2015. március 11. napján meghozott Bnyf.II.165/2015/2. számú végzésével helybenhagyta az egyesbíróként eljáró Egri Törvényszék 5.Bnyf.2/2015/3-I. számú, az I. rendű terhelt előzetes letartóztatását meghosszabbító végzését.

– A szintén 2015. március 11. napján meghozott Bnyf.II.166/2015/2. számú végzésével ugyancsak helybenhagyta az egyesbíróként eljáró Egri Törvényszék 5.Bny.3/2015/3. számú, a II. rendű terhelt előzetes letartóztatását meghosszabbító végzését.

[39] Az ítéletábra mindkét végzése rögzíti, hogy a másodfokú bíróság a korábbi Be. 131. § (3) bekezdése alapján járt el. Az eljáró tanács tagjai mindkét esetben bíról, valamint bíról és bíról volt.

[40] A korábbi évi Be. – e végzések meghozatala időpontjában hatályos – 131. § (3) bekezdése szerint a nyomozási bíról határozata ellen bejelentett fellebbezést a törvényszék másodfokú tanácsa, a törvényszék egyesbíróként hozott határozata elleni fellebbezést az ítéletábra tanácsa bírálja el.

[41] A Be. fent idézett 869. § (2) bekezdés b) pontja értelmében ilyen esetben az ítéletábra tanácsának tagjaként korábban eljáról bíról akkor minősül kizártnak a további eljárásból, ha a büntetőeljárás 2016. november 30. után indult.

[42] Jelen ügyben nyilvánvalóan nem ez a helyzet.

[43] Helyesen hivatkozott a Legfőbb Ügyészség arra, hogy ezt már az ítéletábra végzései meghozatalának időpontja is kizárja, miként arra is, hogy a nyomozás 2013-ban indult, és utóbb a Nemzeti Adól és Vámhivatal Észak-magyarországi Regionális Bűnügyi Igazgatósága és a Heves Megyei Rendőrl-főkapitányság ÉMRBI-HMRFK Közös Nyomozócsopotjánál 720/2013.bü. számon volt folyamatban. E számra utalnak az Egri Törvényszék említett végzései is.

[44] Ebből következően a Be. 14. § (3) bekezdés a) pontjában írt kizárási ok jelen ügyben nem valósult meg.

[45] Mindazonáltal a Kúria vizsgálta, hogy az ítéletábra tanácsának tagjaival, így bírólgyel szemben fennáll-e a Be. 14. §-ban írt (más) kizárol ok.

[46] Ennek során megállapította, hogy a másodfokú tanács tagjaival szemben objektív kizárási ok nem merül fel.

[47] A X. rendű terhelt által hivatkozottak nem alkalmasak továbbá a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott, elfogult bíról eljárása miatti kizárársra sem.

[48] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[49] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás felülvizsgálat keretében is csak a kizárársra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[50] Az Alkotmánybíróság határozatában írtak alapján az elfogultsági kifogás kizárolag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételtlen jelentik be (Kúria Bfv.III.788/2020/17.).

[51] A Kúria megjegyzi, hogy azon törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bírólk pártatlansága íránt észszerű (megalapozott) kételyt ébresztenei alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.).

[52] A X. rendű terhelt ilyen okot nem jelölt meg, és ezt a Kúria sem észlelte.

[53] Helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban csak a Be.-ben is szereplő kizárási okok vehetők figyelembe. A X. rendű terhelt által hivatkozottak a Be.-ben nem szerepelnek.

[54] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, a b) pont ba) alpontja alapján pedig akkor is, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[55] A X. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa szerint tévedett az eljáró bíróság, amikor a X. rendű terheltet felbujtóként mondta ki bűnösnek, a terhére rótt magatartás ugyanis legfeljebb bűnsegély megállapítására lehet alkalmas. Utóbb, a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében már azzal érvelt, hogy mivel a felbujtóként elkövetés nem állapítható meg, a bíróságnak bűncselekmény hiányában felmentő rendelkezést kellett volna hoznia.

[56] A felülvizsgálati indítvány ekként valójában a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján előterjesztett.

[57] A Btk. 14. § (1) bekezdése szerint felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír.

[58] A részes, így a felbujtó a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes. A részesi szándék ekként nem a véghezvitelt követő, hanem az előtti, vagy azzal egyidejű.

[59] Döntően a felbujtó mindenképpen szándékos – és ezen belül a legkülönfélébb természetű – rábírása váltja ki a tettes elhatározását a tett elkövetésére. Nem a rábíró tevékenység mibenlétének, hanem a tettes elhatározását kiváltó hatásának van jelentősége, ami több, mint az elkövetési szándék egyszerű felélesztése.

[60] A rábírásnak egyúttal eredményesnek is kell lennie ahhoz, hogy a rábíró felelősséggel tartozzon a tettesi alapcselekményért. Eredményes a rábírás, ha a rábírt tettes a rábírással célzott bűncselekményt elköveti, vagy legalább megkísérli elkövetni. Amennyiben ugyanis a tettes a kísérletig sem jut el, a felbujtó cselekménye nem eredményes, nem éri el a célját.

[61] Az említett járulékoság jogkövetkezménye, hogy a felbujtó cselekményét a tettes által egészben (befejezett) vagy részben (megkísérelt bűncselekmény) megvalósított törvényi tényállás szerint kell minősíteni, és vele szemben az ahhoz rendelt büntetési tételt kell alkalmazni [Btk. 14. § (3) bekezdés].

[62] A felbujtó mint rábíró és a tettes mint a tényállást megvalósító magatartásának egymással szükségszerűen okozati összefüggésben kell állnia.

[63] A felbujtó vonatkozásában a szándékosság azt jelenti, hogy tudatában van mindannak, hogy magatartása rábíró jellegű, a tettel milyen bűncselekményt hajtat végre, és rábírása hatására a tettes a cselekményt el fogja követni.

[64] A rábírás arra irányul, hogy vele egyező szándéka legyen a tettesnek a bűncselekmény elkövetése tekintetében, de a szándékot és annak minőségét önállóan kell vizsgálni. A felbujtó is csak azért felel, amit a szándéka átfogott, és csak a tettes által ténylegesen megvalósított cselekmény miatt vonható felelősségre. Ekként a minősítés a tettesi alapcselekményhez igazodik.

[65] Az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapíthatóak a felbujtás ismertett ismérvei.

[66] A tényállás ugyanis rögzíti azt, hogy

– a X. rendű terheltnek tudomása volt arról, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt által irányított, ügyintézőkből, könyvelőkből és bérszámfejtőkből álló bünszervezet valótlan tartalmú okiratok kiállításával és valótlan adatok adóhatósághoz történő bejelentésével segít más gazdasági társaságokat abban, hogy jogellenesen csökkenteni tudják az adó- és járulékfizetési kötelezettségüket;

– a X. rendű terhelt több, ismeretségi körébe tartozó gazdasági társaság vezetőjét rábeszélte arra, hogy kössenek színlelt vállalkozási, megbízási és munkaerő-kölcsönzési szerződéseket az I. rendű és a II. rendű terhelt által irányított bünszervezet tagjai által használt cégekkel azért, hogy a tőlük befogadott valótlan tartalmú számlák alapján csökkenteni tudják az általános forgalmi adófizetési kötelezettségüket, továbbá jelentessék be a munkavállalóikat a bünszervezet által használt, valós tevékenységet nem végző gazdasági társaságokba azért, hogy ne kelljen bevallaniuk és megfizetniük az alkalmazottaik részére kifizetett béreket terhelő adókat és járulékokat;

– a X. rendű terhelt részt vett az általa közvetített cégekkel megkötött színlelt szerződések előkészítésében, a valótlan tartalmú munkaügyi és bérügyi iratoknak, illetve adatoknak a bünszervezet és a megbízó cégek közötti közvetítésében, valamint a megbízók által átutalt pénzből a nettó munkabérek kifizetése és a bünszervezet tagjait megillető jutalék levonása után a megbízóknak visszajáró pénz visszavitelében;

– a X. rendű terhelt ezért a tevékenységéért rendszeres pénzbeli juttatásban részesült a bünszervezettől, mégpedig a beszerző tevékenységéért a cég1, a cég2 és a cég3 esetében munkavállalónként 7.000 forint/fő/hó jutalékot – azaz a cég1 esetében összesen 294.000 forintot, a cég2 esetében összesen 511.000 forintot, a cég3 esetében pedig összesen 168.000 forintot –, tehát mindösszesen 973.000 forintot kapott {Egri Törvényszék 20.B.13/2018/2894. számú ítélet [896]-[898] és [903] bekezdés}.

[67] Mindezekből az következik, hogy az érintett cégek vezetői a X. rendű terhelt aktív közreműködésével kerültek a bünszervezetbe, az ő rábeszélésére döntöttek úgy, hogy maguk is az adóelkerülést, illetve annak ezt a módszerét választják. E rábíró tevékenységet (beszervezést), vagyis a bűnös kapcsolat kialakítását követően is részt vett annak működtetésében segítséget nyújtva az adminisztratív feladatok ellátásához, melyért rendszeres juttatásban részesült.

[68] Az irányadó tényállás alapján szóba sem kerülhet az, hogy a X. rendű terhelt pusztán általános tájékoztatást adott az érintett gazdasági társaságok cégvezetőinek, éppen ellenkezőleg: rábeszélő tevékenysége a bünszervezethez történő csatlakozásuk döntő motívuma volt.

[69] Nem kétséges tehát, hogy e magatartásával az egyes érintett gazdasági társaságok tekintetében elkövetett költségvetési csalások, és az ezzel összefüggésben elkövetett közbizalom elleni bűncselekmények felbujtója volt.

[70] Nem tévedett tehát az eljáró bíróság, amikor a X. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 3 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], 3 rendbeli felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) és 11 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) állapította meg, törvényes a cselekmények minősítése és a kiszabott büntetés is.

[71] A X. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában vitatta a bünszervezetben elkövetés megállapítását is.

[72] Ezzel összefüggésben a Kúria rögzíti a következőket.

[73] Amint arra a korábbiakban már utalt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, illetve – a 2025. szeptember 1. napjától hatályos – Be. 649. § (1) bekezdés c) pont alapján akkor is, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.

[74] A törvénysértő minősítés tehát nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha a törvénysértő minősítéshez törvénysértő, illetőleg a törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[75] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.

[76] A bűnszervezetben történő elkövetés az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös. Az nem része a jogi minősítésnek, hanem olyan, bármilyen szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolható többes elkövetői forma, amely megvalósulása esetén a Büntető Törvénykönyv Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket – egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését – vonja maga után.

[77] Következésképpen az sem érintené a bűncselekmény minősítésének törvényességét, ha a bíróság tévesen jutott volna arra az álláspontra, hogy a terheltek bűnszervezetben követték el a terhükre rótt cselekményt.

[78] A felülvizsgálati indítványban a bűnszervezetben elkövetés téves megállapítására való hivatkozás mint „a büntetőjog más szabályának” megsértése – azaz a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat – alapján vizsgálendő, feltéve, ha ez arra is kiterjed, hogy az említett anyagi jogszabálysértés miatt a kiszabott büntetés – objektíve – törvénysértő [hivatkozott törvényhely ba) alpontja].

[79] Jelen esetben azonban az X. rendű terhelttel szemben kiszabott 2 év szabadságvesztés a költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] öt évtől tíz évig terjedő büntetési tételkerete alsó határa alá esik, a büntetés enyhítésére irányadó szabályok alkalmazásával valójában a X. rendű terhelttel szemben kiszabható legkisebb mértékű büntetés. Ekként az semmiképpen nem törvénysértő, következésképpen felülvizsgálati okot nem alapol meg.

[80] A bűnszervezetben elkövetés téves megállapítására való hivatkozás önmagában ugyanis, függetlenül a kiszabott büntetéstől, nem felülvizsgálati ok.

[81] A bűnszervezetben történő elkövetés megállapításának további jogkövetkezménye a büntetési tétel felső határának emelkedésén kívül az elkövető feltételes szabadságra bocsátásból való kizárása, valamint a fegyház végrehajtási fokozat megállapítása is.

[82] A feltételes szabadság lehetőségéből kizárás (valamint a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatának meghatározása) akkor sem tekinthető törvénysértő büntetéskiszabásnak, ha annak alapja a bűnszervezetben elkövetés védő által állított téves megállapítása lenne.

[83] A Kúria a X. rendű terhelt védőjének indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos kifogásával kapcsolatban rögzíti, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális,

hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[84] A Be. 608. § (1) bekezdése taxatíve felsorolja azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez vezetnek.

[85] Az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos Be. alapján már nem felülvizsgálati ok, az nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja által hivatkozott Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések között.

[86] A Kúria megjegyzi, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül nem értékelhető alkotmányos kérdésként önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [24]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.

[87] Ekként a Kúria a X. rendű terhelt és a védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálvá – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[88] *A döntés elvi tartalma*

A Be. 869. § (2) bekezdés b) pontja szerint a 14. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazása során akkor minősül kizártnak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 2017. június 30-ig hatályban volt 131. § (3) bekezdése, 138. § (3) bekezdése, 142. § (4) bekezdése, illetve 486. §-a alapján az ítélőtábla tanácsának tagjaként eljáró bíró, ha a büntetőeljárás 2016. november 30. után indult.

A felülvizsgálati indítványban a bünszervezetben elkövetés téves megállapítására való hivatkozás mint „a büntetőjog más szabályának” megsértése – azaz a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat – alapján vizsgálendő, feltéve, ha ez arra is kiterjed, hogy az említett anyagi jogszabálysértés miatt a kiszabott büntetés – objektíve – törvénysértő [hivatkozott törvényhely ba) alpontja].

IV.

[89] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[90] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. október 14.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ